এয়াৰপ'ৰ্ট অথৰিটি অব্ ইণ্ডিয়া(ভাৰতৰ বিমান পৰিবহন কৰ্তৃপক্ষ)

বনাম

সত্যগোপাল ৰয় আৰু অন্যান্য

১৫ মাৰ্চ, ২০০২

[ন্যায়াধীশ এম. বি. শ্বাহ, ন্যায়াধীশ এছ. এন. ভাৰিয়াভা আৰু ন্যায়াধীশ বি. এন. আগৰৱাল]

ক্ষতিপূৰণ- ৰায় প্ৰদান- গছ কটাৰ বাবে- গছৰ পৰা উৎপাদনৰ ভিত্তিত বজাৰ মূল্য নিৰ্ধাৰণ- ১৮বছৰৰ উৎপাদনৰ multiplier(গুণনীয়ক)ৰ প্ৰয়োগ- উপস্থাপন কৰে, ন্যায়সঙ্গত নহয়- ৮বছৰৰ multiplier উপযুক্ত- এয়াৰক্ৰাফ্ট এক্ট, ১৯৩৪।

শব্দ আৰু বাক্যাংশসমূহঃ

"কেপিটেলাইজেচন" আৰু "কেপিটেলাইজিং ৰেট"-ৰ অৰ্থ।

বৰ্তমানৰ গোচৰটোত দাবীদাৰৰ গছ কটাৰ বাবে ক্ষতিপূৰণ নিৰ্ধাৰণ কৰোঁতে, উত্তৰদাতা উচ্চ ন্যায়ালয়ে ১৮বছৰৰ উৎপাদনৰ multiplier প্ৰয়োগ কৰিছিল।

এই আদালতত দাখিল কৰা আপীলত আপীলকাৰীয়ে দাবী কৰিছিল যে, উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ নিৰ্দেশ *গুৰুচৰণ সিঙ্*ৰ গোচৰত নিৰ্ধাৰিত আইনৰ বিৰুদ্ধে আছিল য'ত, এইটো নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছিল যে, যিকোনো পৰিস্থিতিতেই, গছ বা খেতিৰ পৰা হোৱা উৎপাদনৰ ভিত্তিত বজাৰ মূল্য

নির্ধাৰণ কৰা হ'লে multiplier ৮বছৰতকৈ অধিক হ'ব নোৱাৰে। উত্তৰদাতা-দাবীদাৰসকলে দাবী কৰিছিল যে গোচৰটোত হস্তক্ষেপৰ প্ৰয়োজন নাই কিয়নো প্ৰদান কৰা পৰিমাণ অতি কম আছিল।

আপীল খাৰিজ কৰি, আদালতে উপস্থাপন কৰে-

১. এইটো নির্ধাৰিত আইন যে, যেতিয়া গছ বা খেতিৰ পৰা হোৱা উৎপাদনৰ ভিত্তিত বজাৰ মূল্য নির্ধাৰণ কৰা হয়, তেতিয়া ৮বছৰৰ multiplier উপযুক্ত multiplier হ'ব। উচ্চ ন্যায়ালয়ে ১৮ৰ multiplier গ্ৰহণ কৰি ক্ষতিপূৰণ প্ৰদান কৰাত ভুল কৰিছিল। ই ৮বছৰৰ multiplier প্ৰয়োগ কৰি গছৰ পৰা হোৱা উৎপাদনৰ ভিত্তিত উত্তৰদাতাসকলক প্ৰদান কৰিবলগীয়া ক্ষতিপূৰণ নির্ধাৰণ কৰা উচিত আছিল। [৫১০-এইচ; ৫১১-এ)

হাৰিয়ানা ৰাজ্য বনাম গুৰচৰণ সিং আৰু আনৰ, [১৯৯৫] সাপ্লিমেণ্ট ২ এছ.চি.চি. ৬৩৭, ইয়াৰ ওপৰত নির্ভৰ কৰিছিল।

ভাৰত সংঘ আৰু আনএজন বনাম শান্তি দেৱী আৰু অন্যান্য, [১৯৮৩] ৪ এছ.চি.চি. ৫৪২ আৰু *স্পেচিয়েল লেণ্ড একুইজিচন অফিচাৰ(বিশেষ ভূমি অধিগ্ৰহণ বিষয়া) দাৱাংগেৰা বনাম পি. বীৰভাদাৰপ্পা আৰু অন্যান্য,* [১৯৮৪] ২ ধাৰা ১২০, উল্লেখ কৰা হৈছে।

২. দাবীদাৰসকলক প্ৰদান কৰা সামান্য পৰিমাণৰ ক্ষতিপূৰণৰ কথা বিবেচনা কৰি এই আপীলত হস্তক্ষেপ কৰাৰ বাবে এইটো উপযুক্ত গোচৰ নহয়। [৫১১- ই]

মাদ্ৰাজ ৰাজ্য বনাম ৰেভ. ব্ৰাদাৰ যোচেফ, এ.আই.আৰ. (১৯৭৩) এছ.চি. ২৪৬৩ আৰু *স্পেচিয়েল লেণ্ড একুইজিচন অফিচাৰ, মলপ্ৰভা দেম প্ৰজেক্ট, সৌন্দট্টি আৰু অন্যান্য বনাম*

মাদিভালাপ্পা বাসালিংগাপ্পা মেলাভাঙ্কি আৰু অন্যান্য, [১৯৯৫] ৫ এছ.চি.চি. ৬৭০-ৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিছিল।

দেৱানী আপীলীয় ক্ষেত্ৰাধিকাৰ- দেৱানী আপীল নং ২০৯১- ২০০২।

১৯৯৫চনৰ এফ. এ. নং ৬৮-ত গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ ২৭-০৭-২০০০তাৰিখৰ বিচাৰ আৰু আদেশৰ পৰা।

আপীলকাৰীৰ হৈ শ্ৰীমতী ৰচনা যোশী ইছৰ আৰু শ্ৰীমতী সংগীতা বনছাল।

উত্তৰদাতাৰ বাবে ৰাজীৱ মেহতা।

আদালতৰ ৰায় প্ৰদান কৰিছে-

ন্যায়াধীশ শ্বাহ, অনুমতি প্ৰদান কৰা হৈছে।

আপীলকাৰী- ভাৰতীয় বিমানবন্দৰ প্ৰাধিকৰণে ১৯৯৫চনৰ প্ৰথম আপীল নং ৬৮ত আগৰতলাত গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ে গৃহীত কৰা ২৭.০৭.২০০০তাৰিখৰ ৰায় আৰু আদেশক প্ৰত্যাহ্বান জনাইছে, য'ত আদালতে ১৮বছৰৰ উৎপাদনৰ multiplier প্ৰয়োগ কৰি গছ কটাৰ বাবে ক্ষতিপূৰণ নিৰ্ধাৰণ কৰিছিল।

আপীলকাৰীৰ হৈ বিদ্বান পৰামৰ্শদাতাৰ যুক্তি হ'ল যে, এই নিৰ্দেশটো *হাৰিয়ানা ৰাজ্য বনাম গুৰচৰণ সিং আৰু আনএজন,* [১৯৯৫] সপ্লিমেণ্ট ২ এচ.চি.চি. ৬৩৭-ত এই আদালতে নিৰ্ধাৰণ কৰা আইনৰ বিৰুদ্ধে, য'ত এই আদালতে ৰায় দিছে যে যিকোনো পৰিস্থিতিতেই গছ বা খেতিৰ

পৰা হোৱা উৎপাদনৰ ভিত্তিত বজাৰ মূল্য নিৰ্ধাৰণ কৰা হ'লে multiplier ৮বছৰতকৈ অধিক হ'ব নালাগে।

তেওঁ লগতে কয় যে, সেয়েহে উত্তৰদাতাক ক্ষতিপূৰণৰ সম্পূৰ্ণ সিদ্ধান্ত প্ৰদান কৰাও অবৈধ কাৰণ ভাৰত চৰকাৰ, পৰ্যটন আৰু অসামৰিক বিমান পৰিবহণ মন্ত্ৰালয়, নতুন দিল্লীৰ দ্বাৰা বিমান আইন, ১৯৩৪(১৯৩৪চনৰ ২২তম)ৰ ধাৰা ৯এ-ৰ অধীনত প্ৰদান কৰা ক্ষমতা ব্যৱহাৰ কৰি ১৯৭৯চনৰ ১৫মাৰ্চ তাৰিখে জাৰি কৰা জাননী অনুসৰি উত্তৰদাতাসকলক নিৰ্দেশ দিয়া হৈছিল যে, কোনো ভৱন বা গাঁথনি নিৰ্মাণ বা স্থাপন কৰিব নালাগে বা তাত নিৰ্দিষ্ট ভূমিত কোনো গছ ৰোপণ কৰিব নালাগে য'ত দাবীদাৰসকলৰ ভূমি অন্তৰ্ভুক্ত আছিল। তেওঁ লগতে উল্লেখ কৰে যে, উক্ত অধিসূচনা জাৰি কৰাৰ পিছত, মাটিত থকা গছবোৰ কাটিবলৈ ক্ষতিপূৰণ দিয়া হৈছিল। তাৰপিছত, একে উদ্দেশ্যৰ বাবে ১৯৮৮চনৰ ৫জানুৱাৰীত একেধৰণৰ অধিসূচনা জাৰি কৰা হৈছিল আৰু দাবীদাৰসকলে পুনৰ নিৰ্দিষ্ট ভূমিত তেওঁলোকে ৰোপণ কৰা গছ কটাৰ বাবে ক্ষতিপূৰণ দাবী কৰিছিল। আমাৰ মতে, উপৰোক্ত দাখিলক কোনো ধৰণৰ বিবেচনাৰ প্ৰয়োজন নাই কিয়নো ইয়াক উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ আগত উত্থাপন কৰা হোৱা নাছিল বা কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ দ্বাৰা নিযুক্ত মধ্যস্থতাকাৰীৰ সন্মুখত দাবী কৰা হোৱা নাছিল। ইয়াৰ উপৰিও, এই আদালতে *গুৰচৰণ সিঙৰ* গোচৰ (ওপৰত উল্লেখ কৰা)ৰ সিদ্ধান্তৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি বিতৰ্কিত নিৰ্দেশটোৰ দ্বাৰা প্ৰয়োগ কৰা multiplier ন্যায়সঙ্গত হয় নে নহয় সেই প্ৰশ্নটোত সীমাবদ্ধ হৈ জাননী জাৰি কৰিছে। সেয়েহে, এই আবেদনত এই দাখিলৰ বিষয়ে আলোচনা কৰাৰ প্ৰয়োজন নাই।

সেয়েহে, একমাত্ৰ প্ৰশ্নটো হ'ল- উচ্চ ন্যায়ালয়ে আবেদন কৰা multiplier ন্যায়সঙ্গত আছিলনে? এইটো সঁচা যে, *গুৰচৰণ সিঙৰ* গোচৰত এই আদালতৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা সিদ্ধান্তত

এইটো ধাৰণা কৰা হৈছে যে, এই আদালতৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা সিদ্ধান্তসমূহৰ ভিতৰত যেতিয়া গছ বা খেতিৰ পৰা হোৱা উৎপাদনৰ ভিত্তিত বজাৰ মূল্য নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়, তেতিয়া ৮বছৰৰ multiplier উপযুক্ত multiplier হ'ব।

ইয়াৰ বিপৰীতে, উত্তৰদাতা- দাবীদাৰসকলৰ বিদ্বান পৰামৰ্শদাতাই দাখিল কৰিছিল যে, এই গোচৰটোত কোনো হস্তক্ষেপৰ প্ৰয়োজন নাই কিয়নো দাবীদাৰসকলক কম পৰিমাণৰ ধন প্ৰদান কৰা হয় আৰু এনে বহুতো গোচৰত এই আদালতে হস্তক্ষেপ কৰিবলৈ অস্বীকাৰ কৰিছে। তেওঁ এই আদালতৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা বিভিন্ন সিদ্ধান্তৰ কথা উল্লেখ কৰিছিল, যাৰ ভিতৰত আছে *মাদ্ৰাজ ৰাজ্য বনাম ৰেভ ব্ৰাদাৰ যোচেফ,* এ. আই. আৰ. (১৯৭৩) এছ. চি. ২৪৬৩।

পক্ষসমূহৰ বাবে বিদ্বান পৰামৰ্শদাতাই উত্থাপন কৰা বিতৰ্কৰ সৈতে মোকাবিলা কৰাৰ আগতে, আমি পুনৰ ক'ব লাগিব যে, মূলধনৰ অৰ্থ হৈছে ভৱিষ্যতৰ লাভসমূহক উপযুক্ত হাৰত ৰেহাই দি বৰ্তমান মূল্যলৈ ৰূপান্তৰিত কৰিবলৈ ব্যৱহাৰ কৰা পদ্ধতি। এইটো সম্পত্তিৰ মুঠ আয়ক ইয়াৰ সমতুল্য মূলধন মূল্যলৈ ৰূপান্তৰ কৰাৰ প্ৰক্ৰিয়া। আয়, ভৱিষ্যতৰ আয়, ইয়াৰ ম্যাদৰ লগতে বিপদাশংকাৰ কাৰকবোৰ মূলধন হিচাপে বিবেচনা কৰিব লাগিব। মূলধনৰ হাৰৰ অৰ্থ হৈছে- এক নিৰ্ধাৰিত হাৰত ৰিটাৰ্ণ যি ভৱিষ্যতৰ নেট বেনিফিট মূলধন মূল্যলৈ পৰিৱৰ্তন কৰে।

এইটো নিৰ্ধাৰিত আইন যে, অধিগ্ৰহণ কৰা সম্পত্তিৰ বজাৰ মূল্য মূল্যায়ন কৰোঁতে, অৰ্থাৎ ভূমি আৰু ভৱন বা তাত থকা ফলৰ গছ থকা ভূমি, দুয়োটাৰে মূল্য পৃথক unit(একক) হিচাপে নহয় বৰঞ্চ এটা একক হিচাপে নিৰ্ধাৰণ কৰিব লাগিব। সেয়েহে, ভূমি অধিগ্ৰহণ বিষয়া বা আদালতৰ বাবে ইয়াৰ সকলো সুবিধাৰ সৈতে ভূমিৰ মূল্যায়ন কৰা আৰু তুলনামূলক বিক্ৰীৰ উদাহৰণৰ ভিত্তিত ইয়াৰ বজাৰ মূল্য নিৰ্ধাৰণ কৰাৰ বাবে মুকলি থাকিব। য'ত তুলনামূলক বিক্ৰীৰ

উদাহৰণ উপলব্ধ নহয় আৰু য'ত বাৰ্ষিক আয়ৰ ৰেকৰ্ডত নিৰ্ভৰযোগ্য আৰু গ্ৰহণযোগ্য প্ৰমাণ আছে, বজাৰ মূল্য নিৰ্ধাৰণ কৰিব পাৰি নেট বাৰ্ষিক আয়ৰ ভিত্তিত ইয়াৰ মূলধনৰ বাবে উপযুক্ত multiplierৰ দ্বাৰা গুণ কৰা হয়। ফলদিয়া গছৰ ক্ষেত্ৰত ইয়াৰ নেট উৎপাদন বিবেচনা কৰিব লাগে, অৰ্থাৎ উৎপাদন লাভৰ বাবে হোৱা ব্যয় আৰু লগতে কাঠৰ মূল্য আৰু গছ কটা আৰু আঁতৰোৱাৰ ব্যয় হ্ৰাস কৰি। আয়ৰ মূলধন নিৰ্মাণৰ বাবে পূৰ্বতে gilt- edged ছেকিউৰিটিৰ পৰা হোৱা উপাৰ্জন আধাৰ আছিল, কিন্তু তাৰপিছত ৰাষ্ট্ৰীয়কৃত বেংকসমূহত সুতৰ হাৰ য'ত জমা যথেষ্ট সুৰক্ষিত, ইয়াক সঠিক আধাৰ হিচাপে বিবেচনা কৰা হয়। যদি ৰাষ্ট্ৰীয়কৃত বেংক বা অন্য সুৰক্ষিত বিনিয়োগৰ সুতৰ হাৰ, দীৰ্ঘম্যাদী স্থায়ী জমাৰ ওপৰত, যি ১০% আৰু গছৰ পৰা হোৱা উপাৰ্জন ৫,০০০টকা, তাৰপিছত উক্ত উপাৰ্জন লাভ কৰাৰ বাবে ৫০,০০০টকা জমা কৰা হয়। সেয়েহে, বৰ্তমানক্ষেত্ৰত ভূমিৰ সৈতে উক্ত গছবোৰৰ মূল্য সুৰক্ষিতভাৱে ৫০,০০০টকা বুলি অনুমান কৰিব পাৰি। বৰ্তমানে ভূমি অধিগ্ৰহণৰ কোনো প্ৰশ্নই নুঠে। মাটি দাবীদাৰসকলৰ হাতত থাকে। গছ কটাৰ ফলত হোৱা ক্ষতিৰ বাবে ক্ষতিপূৰণ দিয়াৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰশ্নটো সীমিত। ফলযুক্ত গছৰ ক্ষেত্ৰত, বিপদাশংকাৰ কাৰককে ধৰি ইয়াৰ জীৱনকালকো বিবেচনা কৰাটো প্ৰয়োজনীয়। সেয়েহে, সকলো প্ৰাসঙ্গিক কাৰক বিবেচনা কৰাৰ পিছত ইয়াৰ মূলধনৰ বাবে উপযুক্ত multiplierৰ দ্বাৰা গুণিত গছৰ উৎপাদন ক্ষতিপূৰণ নিৰ্ধাৰণৰ আধাৰ হ'ব।

এই বিষয়টোৰ ওপৰত আইন- *ভাৰত সংঘ আৰু আনএজন বনাম শান্তি দেৱী আৰু অন্যান্য,* [১৯৮৩] ৪ এছ.চি.চি. ৫৪২ত আলোচনা কৰা হৈছে, য'ত আদালতে একেধৰণৰ বিবাদৰ সৈতে মোকাবিলা কৰি, ইয়াৰ পূৰ্বৰ সিদ্ধান্তসমূহ বিবেচনা কৰাৰ পিছত পৰ্যবেক্ষণ কৰিছিল যে,

ভাৰতত মূলধন পদ্ধতিৰ দ্বাৰা ক্ষতিপূৰণ নিৰ্ধাৰণ কৰাত গ্ৰহণ কৰা multiplier হৈছে ৩৩ ১/৩, ২৫, ২০, ১৬ ২/৩, ১১ আৰু ৮ আৰু তাৰপিছত তলত উল্লেখ কৰা ধৰণৰঃ

"বছৰৰ ক্ৰয়ৰ সংখ্যা ক্ৰমান্বয়ে হ্ৰাস পাইছে কাৰণ, সুৰক্ষিত বিনিয়োগৰ পৰা আদায় কৰিব পৰা বৰ্তমানৰ সুতৰ হাৰ ক্ৰমান্বয়ে বৃদ্ধি পাইছে, সুতৰ হাৰ যিমানেই বেছি, বছৰৰ ক্ৰয়ৰ সংখ্যা সিমানেই কম হৈছে। মূল্যায়নৰ এই পদ্ধতিত সম্পত্তিটোৱে ন্যায্যভাৱে উৎপাদন কৰিব পাৰে বুলি আশা কৰিব পৰা মুঠ উপাৰ্জনৰ মূলধন আৰু মূলধনৰ হাৰ হৈছে তেওঁৰ বিনিয়োগৰ ওপৰত লাভৰ শতাংশ যি এজন ইচ্ছুক ক্ৰেতাই প্ৰাসংগিক সময়ছোৱাত সম্পত্তিটোৰ পৰা আশা কৰিব। এবাৰ এইটো অনুভৱ কৰা হৈছিল যে, প্ৰাসংগিক সুতৰ হাৰ যিটো বিবেচনা কৰিব লাগে সেয়া আছিল সাধাৰণতে gilt- edged security বা চৰকাৰী বণ্ডৰ পৰা পোৱা সুত। দুটা কাৰক হিচাপে বণ্ডত বিনিয়োগৰ সুৰক্ষা আৰু লিকুইডিটিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰা হৈছিল, এই দৃষ্টিভংগী গ্ৰহণ কৰিবলৈ যে, কেৱল gilt- edged securityৰ ওপৰত সুত বিবেচনা কৰা উচিত। এইটো এনে এটা সময়ত আছিল যেতিয়া নিৰাপদ বিনিয়োগৰ বহুতো পথ নাছিল আৰু ব্যক্তিগত বাণিজ্যিক সংস্থাসমূহত বিনিয়োগ যথেষ্ট নিৰ্ভৰযোগ্য নাছিল। কিন্তু, ১৯৫৯- ৬০চনৰ পৰা পৰিস্থিতি ক্ৰমান্বয়ে সলনি হৈছে। বহুতো ৰাজ্যিক বেংক আৰু ৰাষ্ট্ৰীয়কৃত বেংক আছে য'ত জমা কৰা ধন যথেষ্ট নিৰাপদ। আনকি শ্বেয়াৰ বজাৰতো আমাৰ বহুতো 'ব্লু চিপ' আছে যিয়ে স্থিৰতা আৰু অন্যান্য সহায়ক লাভালাভ যেনে বোনাছ শ্বেয়াৰ আৰু অধিকাৰ শ্বেয়াৰ জাৰী কৰাৰ সম্ভাৱনা আৰু শ্বেয়াৰৰ মূল্যৰ প্ৰশংসা কৰে। তেওঁলোকে যথেষ্ট মূলধনৰ বিনিয়োগ আকৰ্ষণ কৰিছে। এনে নিৰাপদ বিনিয়োগৰ ওপৰত প্ৰতি বছৰে ১০শতাংশ লাভ প্ৰায় নিশ্চিত। আজি কোনেও এনে ভূমিত বিনিয়োগ কৰাৰ কথা ভাবিব নোৱাৰে যি বছৰি মাত্ৰ ৫শতাংশৰ পৰা ৬শতাংশ মুঠ উপাৰ্জন প্ৰদান

কৰিব। সাধাৰণতে ১০শতাংশ অৰ্ডাৰৰ অধিক লাভৰ আশা কৰা হয়। আনকি ১৯৬২ আৰু ১৯৬৩চনতো কৃষি ভূমিৰ এজন বিনিয়োগকাৰীয়ে কমেও ৮শতাংশ বাৰ্ষিক নেট ৰিটাৰ্ণ আশা কৰিছিল। ইয়াৰ অৰ্থ হ'ল- যদি মাটিৰ মুঠ বাৰ্ষিক আয় ৮টকা, তেন্তে ভূমিৰ এজন ইচ্ছুক ক্ৰেতাই ইয়াৰ বাবে ১০০টকা পৰিশোধ কৰিব লাগিছিল, অৰ্থাৎ বাৰ্ষিক মুঠ আয়ৰ ১২গুণতকৈ অলপ বেছি। মূলধনৰ উদ্দেশ্যৰ বাবে multiplier প্ৰায় তেৰটা হ'ব।"

একেদৰে, উৎপাদনৰ ভিত্তিত মূলধনৰ নীতিৰ সৈতে মোকাবিলা কৰি, এই আদালতে *স্পেচিয়েল লেণ্ড একুইজিচন অফিচাৰ(বিশেষ ভূমি অধিগ্ৰহণ বিষয়া) দাৱাংগেৰা বনাম পি. বীৰভাদাৰপ্পা আৰু অন্যান্য,* [১৯৮৪] ২ ধাৰা ১২০ গোচৰত মতপ্ৰকাশ কৰিছিল যে, ৰাষ্ট্ৰীয়কৃত বেংক, ৰাষ্ট্ৰীয় সঞ্চয় প্ৰমাণপত্ৰ, ইউনিট ট্ৰাষ্ট আৰু অন্যান্য প্ৰকাৰৰ চৰকাৰী প্ৰতিভূতিৰ সৈতে স্থায়ী আমানতত বিনিয়োগ কৰাৰ সময়ত আৰু আনকি শ্বেয়াৰ বজাৰত ব্লু চিপছৰ ৰূপত মূলধনৰ মূল্যক gilt edged securityৰ সৈতে সংযুক্ত কৰাৰ পৰম্পৰাগত দৃষ্টিভংগী মানি চলাটো অবাস্তৱ হ'ব।

আদালতে তদুপৰি (দফা১৮ আৰু ২১) এইদৰে মন্তব্য কৰিছিলঃ

"১৮. কিছুমান সাধাৰণ বিবেচনা আছে যিবোৰ সকলো ধৰণৰ বিনিয়োগকাৰীয়ে কম বেছি পৰিমাণে বিবেচনা কৰে; উৎপাদন আৰু প্ৰশংসাৰ সম্ভাৱনা, বিনিয়োগৰ সহজে নিষ্পত্তি কৰাৰ ক্ষমতা (বজাৰযোগ্যতা) আৰু সুৰক্ষা। আয়ৰ নিশ্চয়তা আৰু মূলধনৰ সুৰক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত বিনিয়োগসমূহ পৃথক হয়। বিনিয়োগ বজাৰত, বিনিয়োগৰ গুণগত মান বজাৰ মূল্যৰ সৈতে সম্পৰ্কিত উৎপাদন বা লাভৰ দ্বাৰা প্ৰমাণিত হয় যি গুণগত মান অধিক, উৎপাদন কম। বিনিয়োগকাৰীসকলে বিভিন্ন বিনিয়োগ মাধ্যমৰ সৈতে জড়িত বিভিন্ন ধৰণৰ বিপদাশংকা বিবেচনা কৰিব লাগিব আৰু সেয়েহে

তেওঁলোকৰ সম্পদ আৰু নিৰ্দিষ্ট বিনিয়োগৰ উদ্দেশ্যৰ বাবে উপযুক্ত এক প্ৰকাৰৰ বিনিয়োগ গ্ৰহণ কৰিব লাগিব।

> **২১. ১৯৭১** আৰু **১৯৭২**চনত যেতিয়া বিনিয়োগৰ ওপৰত লাভৰ হাৰ ৮.২৫শতাংশ আছিল, তেতিয়া কৃষিক্ষেত্ৰত নিজৰ মূলধন বিনিয়োগ কৰা ব্যক্তিয়ে সাধাৰণতে gilt- edged security বা অন্যান্য ধৰণৰ সুৰক্ষিত বিনিয়োগৰ পৰা লাভ কৰিব পৰা ধনতকৈ ২শতাংশৰ পৰা ৩শতাংশ অধিক আশা কৰিব পাৰে আৰু সেয়েহে মূলধনৰ উদ্দেশ্যে প্ৰয়োগ কৰিব লগা সঠিক multiplier কোনো ক্ষেত্ৰতে "দহ"-তকৈ অধিক হ'ব নোৱাৰে।

এতিয়া, ওপৰত উল্লেখ কৰা দুটা সিদ্ধান্তৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত, আমি *গুৰচৰণ সিঙৰ* (ওপৰত উল্লেখ কৰা) গোচৰত এই আদালতে দিয়া সিদ্ধান্তৰ কথা উল্লেখ কৰিম। সেইক্ষেত্ৰত, আদালতে এই প্ৰশ্নটো বিবেচনা কৰিছিল যে, উচ্চ ন্যায়ালয়ে ভুলকৈ মূল্য সূচকৰ ভিত্তিত ক্ষতিপূৰণ ৬০শতাংশ বৃদ্ধি কৰিছিল নেকি য'ত, ভূমি অধিগ্ৰহণ বিষয়াজনে বজাৰ মূল্যৰ লগতে উৎপাদনৰ ভিত্তিত ক্ষতিপূৰণ নিৰ্ধাৰণ কৰিছিল, যেনিবা দুয়োটা পৃথক একক। সেই পৰিস্থিতিত, আদালতে এনেদৰে ৰায় দিছিলঃ

> "এইটো স্থায়ী আইন যে, ভূমিৰ লগতে ফল-মূলৰ গছৰ বাবে ক্ষতিপূৰণ নিৰ্ধাৰণ কৰা সংগ্ৰাহক বা আদালতে সেইবোৰ পৃথকে নিৰ্ধাৰণ কৰিব নোৱাৰে। ক্ষতিপূৰণটো অধিগ্ৰহণ কৰা ভূমিৰ মূল্যৰ ওপৰত আধাৰিত। বজাৰৰ মূল্য উৎপাদনৰ ভিত্তিত নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়। তাৰপিছত অৱশ্যেই উপযুক্ত multiplier প্ৰয়োগ কৰি ক্ষতিপূৰণ প্ৰদান কৰিব লাগিব। কোনো পৰিস্থিতিতেই আদালতে ভূমিৰ প্ৰকৃতিৰ

লগতে ফলদিয়া গছৰ ভিত্তিত ক্ষতিপূৰণৰ অনুমতি দিব নালাগে। অন্য অৰ্থত ক'বলৈ গ'লে, মাটিৰ বজাৰ মূল্য দুবাৰকৈ নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়; এবাৰ মাটিৰ মূল্যৰ ওপৰত আৰু পুনৰ ফল দিয়া গছৰ পৰা পোৱা উৎপাদনৰ আধাৰত। *যিকোনো পৰিস্থিতিতে, multiplier ৮বছৰৰ multiplierতকৈ অধিক হ'ব লাগে, কিয়নো এই আদালতৰ সিদ্ধান্তসমূহৰ ভিতৰত এইটো এটা স্থায়ী আইন যে, যেতিয়া গছ বা বাগিচাৰ পৰা উৎপাদনৰ ভিত্তিত বজাৰ মূল্য নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়, তেতিয়া ৮বছৰৰ multiplier উপযুক্ত multiplier হ'ব। কৃষি ভূমিৰ বাবে ১২বছৰৰ multiplier এক উপযুক্ত multiplier হ'ব।*"

সেইক্ষেত্ৰত, ভূমি অধিগ্ৰহণ আইনৰ ২৫নং ধাৰাৰ অধীনত আদালতৰ দ্বাৰা হস্তক্ষেপ কৰিব নোৱাৰা ক্ষতিপূৰণ সংগ্ৰহকে দিছে বুলি বিবেচনা কৰাৰ পিছত আদালতে ইয়াক হ্ৰাস কৰা নাছিল। অৱশ্যে, উচ্চ ন্যায়ালয়ে প্ৰদান কৰা ক্ষতিপূৰণৰ ৬০শতাংশ বৃদ্ধি মূল্য সূচকৰ ভিত্তিত আদালতৰ দ্বাৰা বাতিল কৰা হৈছিল।

সেয়েহে, আমাৰ দৃষ্টিত, উচ্চ ন্যায়ালয়ে *গুৰুচৰণ সিঙৰ* গোচৰত এই আদালতৰ সিদ্ধান্ত অনুসৰণ নকৰাৰ আৰু ৮বছৰৰ *multiplier* প্ৰয়োগ কৰি গছৰ পৰা হোৱা উৎপাদনৰ ভিত্তিত উত্তৰদাতাসকলক প্ৰদান কৰিবলগীয়া ক্ষতিপূৰণ নিৰ্ধাৰণ নকৰাৰ কোনো কাৰণ নাছিল। বিষয়টোৰ এইক্ষেত্ৰত, আমাৰ দৃষ্টিত, উচ্চ ন্যায়ালয়ে ১৮ৰ গুণক গ্ৰহণ কৰি ক্ষতিপূৰণ প্ৰদান কৰাত স্পষ্ট ভুল কৰিছিল।

অৱশ্যে, এইটো সঁচা যে *মাদ্ৰাজ ৰাজ্য বনাম ৰেভ ব্ৰাদাৰ যোচেফ*, এ. আই. আৰ. (১৯৭৩) এছ. চি. ২৪৬৩-ৰ এই আদালতে এই ভিত্তিত ৰায়টোত হস্তক্ষেপ কৰিবলৈ অস্বীকাৰ কৰিছিল যে,

প্ৰদান কৰা ক্ষতিপূৰণ কম আছিল। একেদৰে, *স্পেচিয়েল লেণ্ড একুইজিচন অফিচাৰ, মলপ্ৰভা দেম প্ৰজেক্ট, সৌন্দট্টি আৰু অন্যান্য বনাম মাদিভালাপ্পা বাসালিংগাপ্পা মেলাভাঙ্কি আৰু অন্যান্য,* [১৯৯৫] ৫ এছ.চি.চি. ৬৭০-ত এই আদালতে হস্তক্ষেপ কৰিবলৈ অস্বীকাৰ কৰিছিল, য'ত কৃষি ভূমিৰ বাৰ্ষিক উৎপাদনৰ ভিত্তিত ক্ষতিপূৰণ নিৰ্ধাৰণ কৰা হৈছিল য'ত ১৫বছৰৰ multiplierৰ আবেদন কৰা হৈছিল এই ভিত্তিত যে, ভূমিৰ সীমিত এলেকা অধিগ্ৰহণ কৰা হৈছিল আৰু উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ আদেশত অনুমোদন জনোৱা হৈছিল য'ত এইটো পৰ্যবেক্ষণ কৰা হৈছিল যে, "বিদ্বান চৰকাৰী অধিবক্তাই আঙুলিয়াই দিয়া স্পষ্ট দোষ থকা সত্ত্বেও ৰায়টোত হস্তক্ষেপ কৰাটো একেবাৰে উপযুক্ত নহয়" আৰু এনেদৰেও উপস্থাপন কৰা হৈছিলঃ

> "অৱশ্যে, ই ভৱিষ্যতৰ কোনো গোচৰ বা একে জাননীৰ পৰা উদ্ভৱ হোৱা আন গোচৰৰ পূৰ্বৰ উদাহৰণ হিচাপে কাম নকৰে। সকলো গোচৰ কেৱল ১০বছৰৰ 'multiplier' প্ৰয়োগ কৰি সিদ্ধান্ত ল'ব লাগিব।"

বৰ্তমানৰ গোচৰতো, দাবীদাৰসকলক প্ৰদান কৰা সামান্য পৰিমাণৰ ক্ষতিপূৰণৰ কথা বিবেচনা কৰি, আমি নাভাবো যে, এই আপীলত হস্তক্ষেপ কৰাৰ বাবে এইটো উপযুক্ত গোচৰ হ'ব। সেয়েহে, ব্যয়ৰ সন্দৰ্ভত কোনো নিৰ্দেশ নিদিয়াকৈ আপীলটো খাৰিজ কৰা হয়।

কে. কে. টি.

আবেদন খাৰিজ কৰা হয়।

....

অনুবাদ: ড. অৰ্চ্চনা দেৱী, কনিষ্ঠবৰ্গ অনুবাদক

অনুবাদ শাখা, গৌহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়

DISCLAIMER

The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

“স্থানীয় ভাষালৈ অনূদিত এই ৰায় গোচৰত জড়িত পক্ষই বুজি পোৱাৰ উদ্দেশ্যে সীমিত ব্যৱহাৰৰ বাবেহে। ইয়াৰ বাদে অন্য ক্ষেত্ৰত অনূদিত ৰূপ ব্যৱহৃত নহ'ব। সকলো ব্যৱহাৰিক আৰু বিভাগীয় কামৰ লগতে ৰায়ৰ কাৰ্য্যকৰীকৰণ আৰু ৰূপায়ণৰ ক্ষেত্ৰতো এই ৰায়ৰ ইংৰাজী সংস্কৰণটোৱেই সঠিক বুলি বিবেচিত হ’ব।”